

Mirka Haapalainen

**ALAIKÄISEN LAPSEN SUKUNIMI JA
SEN MUUTTAMINEN**

Opinnäytetyö

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Liiketalouden koulutusohjelma

Kevät 2011

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma
Tekijä(t) Mirka Haapalainen	
Työn nimi Alaikäisen lapsen sukunimi ja sen muuttaminen	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot Oikeudelliset opinnot	Ohjaaja(t) Matti Haataja Toimeksiantaja Kainuun maistraatti Ari Heikkinen
Aika Kevät 2011	Sivumäärä ja liitteet 36+1
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia alaikäisen lapsen sukunimeen liittyviä asioita. Nimilain mukaan jokaisella Suomen kansalaisella tulee olla etunimi ja sukunimi. Kun lapsi syntyy, lapselle annetaan joko äidin tai isän sukunimi. Jos lapsen vanhemmat ovat avioliittoon mennessään ottaneet yhteisen sukunimen, lapsi saa kyseisen sukunimen. On kuitenkin tilanteita, jolloin lapsen sukunimi halutaan tai joudutaan vaihtamaan. Tässä opinnäytetyössä on käsitelty alaikäisen lapsen sukunimeen ja sen muuttamiseen liittyviä asioita. Opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Kainuun maistraatille.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä on kerrottu ensimmäiseksi alaikäisen lapsen sukunimen määräytymisestä syntymän perusteella. Tämän jälkeen on esitetty nimenmuutokseen liittyvät viranomaistahot eli maistraatti ja nimilautakunta. Samassa on esitelty myös Virallinen lehti sekä muistukseen liittyvät asiat, koska nämä asiat nousevat esille uudestaan ja uudestaan opinnäytetyön edetessä. Seuraavassa kappaleessa on paneuduttu alaikäisen lapsen sukunimen muuttamiseen ilmoitusmenettelyssä sekä hakemusmenettelyssä, sekä nimenmuuttamiseen liittyviin muihin tärkeisiin tekijöihin. Tässä opinnäytetyössä on tutustuttu myös vieraan valtion nimikäytäntöön.</p> <p>Teorian tueksi on käsitelty esimerkkejä Kainuun maistraatin nimenmuutoshakemuksen päätöksistä. Esimerkit auttavat lukijaa ymmärtämään teorian ja päätösten luotettavuustaso on muita käytössä olevia lähteitä nykyaikaisempi.</p> <p>Valmiin opinnäytetyön tarkoituksena on kertoa monipuolisesti alaikäisen lapsen sukunimenmuutokseen liittyvää prosessista ja toimia oppaana toimeksiantajayhteisön uusille harjoittelijoille.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	Suomen nimilaki 9.8.1985/694, nimiasetus 8.2.1991/254, sukunimi, nimilautakunta
Säilytyspaikka	☒ Verkkokirjasto Theseus ☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Business	Degree Programme Business Administration
Author(s) Mirka Haapalainen	
Title Underage Child's Surname and Changing It	
Optional Professional Studies Financial administration and law	Instructor(s) Matti Haataja
	Commissioned by Local register office of Kainuu Ari Heikkinen
Date Spring 2011	Total Number of Pages and Appendices 36+1
<p>The objective of the thesis was to study issues related to surnames of underaged children. According to Name law, every Finnish citizen has to have a first name and a surname. When the child is born, the baby will be given either mother's or father's surname. If the parents of the child took a mutual surname when they got married, the child will be given that surname. However, there are situations where the child's surname has to be or is wanted to be changed. This thesis focuses on the surname of the underage child and to the change of it. The thesis was commissioned by the Local register office of Kainuu.</p> <p>The first topic in the thesis is the determination of the child's surname based on birth. Then the thesis introduces the authorities involved in changing of a name; Local register office and Name Board. With these, Virallinen lehti (The Official Paper) is also introduced and matters related to a claim, because that issue often came up when going forward in the thesis. The next chapter focuses on the changing of the surname of an underage child in a notice procedure and in an application procedure and also on other important factors related to the name change.</p> <p>Decisions given by the Local register office of Kainuu have been used as examples to support the theory. The examples will help the reader to understand the theory, and the reliability level of the decisions is more current than in the other sources in use at the moment. The goal of the finished thesis is to tell diversely of the process of changing surname for an underage child and to function as a guide for the new trainees in the Local register office of Kainuu.</p>	
Language of Thesis	Finnish
Keywords	Finland names act 9.8.1985/694 , Names decree 8.2.1991/254
Deposited at	☒ Electronic library Theseus ☒ Library of Kajaani University of Applied Sciences

ALKUSANAT

Käsissäsi on tietopaketti alaikäisen lapsen sukunimestä ja sen muuttamisesta. Tämä tietopaketti on tehty toimeksiantona Kainuun maistraatille. Haluaisin kiittää tässä vaiheessa henkilöitä, jotka ovat suuresti auttaneet päättötyöni valmiiksi saattamisessa. Kiitokseni haluan esittää Kainuun maistraatin päällikölle Ari Heikkiselle, Kainuun maistraatin osastosihteeri Jaana Polviselle, nimilautakunnan sihteeri Juhani Ketomäelle, sekä opinnäytetyön ohjaajalleni Matti Haatajalle.

”Nimet muuttuu vain
ja niillä peitetään,
ettei mikään muutu lain.
Ihminen säilyy entisellään” (Kangas 1991, 100)

Kajaanissa 9.5.2011

Mirka Haapalainen

SISÄLLYS

1.	JOHDANTO	1
2	LAPSEN SUKUNIMI	3
3.	NIMEN MUUTTAMISEEN LIITTYVÄT VIRANOMAISTAHOT	5
3.1	Maistraatti	5
3.2	Nimilautakunta	6
3.3	Virallinen lehti	7
4.	ALAIKÄISEN LAPSEN SUKUNIMEN MUUTTAMINEN	9
4.1	Alaikäisen lapsen sukunimen muuttaminen ilmoitusmenettelyllä	10
4.2	Alaikäisen lapsen sukunimen muuttaminen hakemusmenettelyllä	12
4.3	Nimilautakunnan lausunnon pyytäminen nimenmuutoshakemuksesta	15
4.4	Alaikäisen lapsen nimenmuuttamiseen liittyviä muita tärkeitä tekijöitä	17
5	VIERAAN VALTION NIMIKÄYTÄNTÖ	28
5.1	Yksilöintitunnus	28
5.2	Slaavilainen sukunimikäytäntö	29
5.3	Espanjan ja latinalaisen Amerikan sukunimikäytäntö	30
5.4	Islannin sukunimikäytäntö	31
5.5	Lakialoite välinimestä	32
6	POHDINTA	34
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	

1. JOHDANTO

Yksinkertaisuudessaan jokaisella Suomen kansalaisella tulee olla Suomen lain mukaan etunimi ja sukunimi. Kun lapsi syntyy, tulee kahden kuukauden kuluessa ilmoittaa väestötietojärjestelmään lapsen nimi ja äidinkieli. Lapsi saa sukunimekseen joko äidin tai isän sukunimen. Tulee kuitenkin tilanteita, jolloin lapsen sukunimi halutaan vaihtaa, esimerkiksi isän sukunimestä äidin sukunimeksi tai lapsen sukunimen vaihtaminen adoptiovanhempien sukunimeksi. Myös maahanmuutto Suomeen on lisääntynyt, kansainväliset avioliitot yleistyneet ja samaa sukupuolta olevien sisäinen adoptio-oikeus astunut voimaan, joten lapsen sukunimen muutostilanteet eivät aina ole niin yksiselitteisiä, kuin niiden ehkä kuvitellaan olevan.

Olin työharjoittelussa Kainuun maistraatissa nimipuolella ja maistraatin päällikkö Ari Heikkinen antoi minulle toimeksiantona aiheen opinnäytetyötäni varten. Sovimme, että käsittelen sukunimenmuutoskäytäntöä. Koska aihe tulisi sillä otsikolla olemaan niin laaja, perehdyn alaikäisen lapsen sukunimiin ja nimenmuutokseen liittyvään prosessiin siltä osin. Aihe tuntui mielenkiintoiselta ja tarpeelliselta, koska kirjoitettua tekstiä aiheesta on niin vähän.

Teoria pohjautuu suurimmaksi osaksi nimilakiin, nimiasetukseen sekä Urpo Kankaan kirjaan Suomen nimioikeus, jonka hän on kirjoittanut vuonna 1998. Monia lakiuudistuksia ja muutoksia käytäntöön on kuitenkin tullut näiden 13 vuoden aikana, joten kirja on monelta osin vanhahtava. Olen kuitenkin pyrkinyt käyttämään vain nykyaikaista tietoa opinnäytetyöhöni.

Empiirinen osa koostuu Kainuun maistraatin nimenmuutoshakemusten päätöksistä, joiden käsittely esimerkkitapauksina helpottaa lukijaa ymmärtämään paremmin teoriaa. Päätökset ja niiden perustelut avaavat nimenmuutosprosessin paremmin ja niiden luotettavuustaso on muita käytössä olevia lähteitä nykyaikaisempi. Käytössäni olevia lähteitä on siis moneen muuhun opinnäytetyöhön verrattuna vähän, mutta työni perustuu päätöksiin, joiden luotettavuus on kuitenkin se tärkein tekijä.

Olen keskustellut päättötyöni aiheesta ja siihen liittyvistä tapauksista Kainuun maistraatin osastosihteeri Jaana Polvisen kanssa. Olen saanut häneltä paljon hyödyllistä tietoa, joista ei

kirjallisuudessa ole mainintaa. Osa kirjoittamistani teksteistä on myös työharjoittelussani opittua, joihin ei ole mahdollista laittaa lähdemerkintää.

Valmiin opinnäytetyön tarkoituksena on kertoa monipuolisesti alaikäisen lapsen sukunimeen ja sen muuttamiseen liittyvästä prosessista ja toimia eräänlaisena oppaana toimeksiantajayhteisön uusille työharjoittelijoille.

2 LAPSEN SUKUNIMI

Nimilain 1.1 §:n mukaan jokaisella tulee olla etunimi ja sukunimi. Lapsen sukunimi on ilmoitettava laissa säädetyllä tavalla väestötietojärjestelmään. Lapsen vanhempien tai huoltajien on kahden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä ilmoitettava väestötietojärjestelmään lapsen nimi ja äidinkieli. Lapsen sukunimi määräytyy perinnöllisesti riippumatta siitä, onko lapsi syntynyt avioliitossa vai avioliiton ulkopuolella. Lapsen sukunimen määräytymisen kannalta ratkaisevassa asemassa on vanhemmuus. Jos vanhemmilla on yhteinen sukunimi lapsen syntyessä, myös lapsi saa kyseisen sukunimen. Yhteisellä sukunimellä tarkoitetaan nimilaissa sellaista sukunimeä, jonka puoliset ovat ottaneet avioliittoon mennessään tai säilyttäneet avioliiton purkaututtua. (Kangas 1998, 38 -39, 41.)

Nimilain 2.1 §:n mukaan lapsi saa syntyessään sen sukunimen, joka vanhemmilla on lapsen syntymän hetkellä, jos vanhemmilla on yhteinen sukunimi.

Esimerkki. Maria ja Juhani Huovisen perheeseen syntyi poika. Pojan sukunimi on Huovinen.

Vaikka synnytykseen päättynyt raskaus olisikin saanut alkunsa vaimon avioliiton ulkopuolisesta sukupuolisuhteesta, lapsi saa aviopuolisoiden yhteisen sukunimen, jos lapsi syntyy ennen kuin puoliset on lainvoimaisesti tuomittu avioeroon. Isyyslain 2 §:n mukaan aviomiehen oletetaan olevan lapsen isä kaikissa niissä tapauksissa, joissa lapsi syntyy avioliiton aikana. Lapsi saa vanhempiensa yhteisen sukunimen myös siinä tapauksessa, että aviomies kuolee ennen lapsen syntymää. Edesmennyt puoliso oletetaan lapsen isäksi tapauksissa, joissa avioliitto on purkautunut miehen kuoleman johdosta ja lapsi on syntynyt sellaiseen aikaan, että lapsi on voinut tulla siitetyksi avioliiton aikana. (Kangas 1998, 43.)

Lapsen huolto voi olla yhteishuoltoa, joka edellyttää sitä, että lapsen huoltajat vastaavat yhdessä lapsen huoltoa koskevista asioista. Lapsen huolto voi kuulua myös yksin toiselle puolisolle. Jos lapsi syntyy avioliiton ulkopuolella, on äiti yksin lapsensa huoltajana. Tällaisessa tapauksessa äiti myös yksin päättää lapsen nimestä. Mikäli äidin rinnalle halutaan toiseksi huoltajaksi isä, on siitä sovittava tai saatava tuomioistuimen ratkaisu. Tuomioistuimen päätöksen perusteella lapsen huolto voidaan uskoa myös muulle kuin lapsen vanhemmalle määrämällä hänet rinnakkaishuoltajaksi. Jos rinnakkaishuoltaja on määrätty, osallistuu myös hänen nimenvalintaan. Lapsen sukunimi ilmoitetaan sille maistraatille, jonka toimialueella lapsella

on kotikunta tai väestökirjanpitokunta tai seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. (Kangas 1998, 41-42.)

Jos lapsen vanhemmat eivät ole naimisissa lapsen syntymähetkellä, nimilain 2.4 §:n mukaan väestörekisterinpitäjä on velvollinen aina tiedustelemaan lapsen vanhemmilta sitä, kumman vanhemman sukunimen lapsi saa. Vaihtoehtoja vanhemmilla ei kuitenkaan ole kahta useampaa. Lapsen sukunimeksi tulee valinnan jälkeen joko äidin tai isän sukunimi. Kolmatta vaihtoehtoa ei ole. (Kangas 1998, 44.)

Lapsi saa äidin sukunimen, jos isyyttä ei ole vahvistettu sillä hetkellä, kun lapsi ilmoitetaan väestötietojärjestelmään. Lapsen sukunimi voidaan isyyden vahvistamisen jälkeen muuttaa isän sukunimeksi ilmoitusmenettelyllä. (Oikeusministeriö 2007, 8.)

Leena Ranta ja Mikko Lehtinen elävät avioliitossa ja saavat yhteisen lapsen. Mikko vahvistaa isyytensä ja maistraatti vahvistaa Mikon isyyden. Lapsi voi saada äidin sukunimen Ranta tai isän sukunimen Lehtinen. Leena ja Mikko yhteishuoltajina valitsevat lapsen sukunimeksi äidin sukunimen Ranta. (Oikeusministeriö 2007, 8.)

3. NIMEN MUUTTAMISEEN LIITTYVÄT VIRANOMAISTAHOT

Tämän luvun tarkoituksena on esitellä viranomaistahot, jotka ovat suuressa osassa nimenmuutoshakemusprosessia ja jotka nousevat esille koko opinnäytetyön aikana.

Ensiasteen sukunimiviranomaisena toimivat väestötietojärjestelmän hoidosta ja ylläpitämisestä vastaavat viranomaiset. Jos lapsen vanhemmat tai toinen vanhemmista kuuluu kirkkoon, oma kotiseurakunta huolehtii väestötietojärjestelmään tehtävien merkintöjen toimitamisesta eteenpäin niissä tapauksissa, joissa vastasyntynyt henkilö ensi kerran ilmoitetaan merkittäväksi väestötietojärjestelmään. Jos lapsen äiti tai molemmat lapsen vanhemmat on merkitty uskontokuntaan kuulumattomana väestötietojärjestelmään, lapsen nimiviranomaisena toimii maistraatti. Vaikka lapsen vanhemmat olisivatkin kirkon jäseniä, heillä on aina vaihtoehtoisesti oikeus ilmoittaa lapsen nimiratkaisusta sille maistraatille, jonka toimialueella lapsella on kotikunta tai väestönkirjanpitokunta. (Kangas 1998, 173.)

3.1 Maistraatti

Maistraatit ovat osa valtion paikallishallintoa. Maistraatit vastaavat alueensa väestötietojärjestelmistä, holhousasioista, kauppa- ja yhdistysrekisteristä sekä vesikulkuneuvorekisteristä. Maistraatissa käsitellään myös siviilivihkimiset, parisuhteen rekisteröinnit ja nimenmuutosasiat. Valtion paikallishallintoa kehitettiin vuonna 1999, jolloin etunimen ja sukunimen muuttamista koskevat hakemukset siirrettiin lääninhallitukselta maistraattien käsiteltäväksi. (Maistraatti 2011.)

Kainuun maistraatti

Kainuun maistraatin toimialueeseen kuuluvat: Hyrynsalmi, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi. Kainuun maistraatin toiminta-ajatuksena on tarjota ihmisen koko elinkaaren kattavia laadukkaita rekisteri- ja oikeusturvapalveluita. Tärkeitä arvoja ovat asiakaslähtöisyys, luotettavuus, asiantuntevuus ja kehityshakuisuus sekä avoimuus. Kainuun maistraatin päällikkönä toimii Ari Heikkinen. Vakituksessa työsuhteessa on Heikkisen lisäksi 15 henkilöä, joiden lisäksi on usein määräaikaisia ja harjoittelijoita. Kainuun alueen nimenmuutoshakemuksien lisäksi myös pääkaupunkiseudun (Helsinki, Hyvinkää, Espoo ja Vantaa)

nimenmuutoshakemukset siirtyivät asetuksella Kainuun maistraatin käsiteltäväksi 1.3.2007 lukien. Nimenmuutoshakemusten käsittelystä vastaa osastosihteeri Jaana Polvinen. Kainuun maistraatti käsitteli vuonna 2010 1824 nimenmuutoshakemusta. (Kainuun maistraatti 2009, 5, 7; Maistraatti 2011.)

Valtiovarainministeriö asetti helmikuussa 2010 työryhmän selvittämään maistraattien toimialuejaon kehittämistarpeita ja tarkoituksenmukaisuutta. Uudistuksen myötä maistraattien määrä vähenee 24 maistraatista 11 maistraattiin vuonna 2012. Maistraattien yhdistäminen parantaa maistraattien toiminnan tehokkuutta sekä palvelujen saatavuutta ja laatua, koska resursseja on mahdollista käyttää tehokkaammin suuremman maistraattikokonaisuuden puitteissa. Maistraattien yhdistämisellä ei ole välittömiä henkilöstövaikutuksia maistraatin päällikön tehtävää lukuun ottamatta. Kainuun maistraatti yhdistyy Pohjois-Suomen maistraatin piiriin. Pohjois-Suomen maistraatin yksiköt ovat 1.7.2011 lukien Oulussa, Kajaanissa ja Raahessa. Lisäksi maistraatilla on toimipisteet Pudasjärvellä ja Ylivieskassa. (Maistraatti 2011.)

3.2 Nimilautakunta

Nimilautakunta on erityinen asiantuntijaviranomainen nimilakia koskevissa kysymyksissä. Nimilautakunta antaa tuomioistuimille, maistraateille ja muille viranomaisille lausuntoja suku- ja etunimeä koskevissa asioissa. Nimilautakunta myös seuraa suku- ja etunimeen liittyvissä asioissa noudatettua käytäntöä sekä antaa siitä tietoja tuomioistuimille, maistraateille ja muille viranomaisille. Lisäksi nimilautakunta tekee oikeusministeriölle aloitteita ja esityksiä suku- ja etunimeä koskevan lainsäädännön kehittämiseksi. (Oikeusministeriö 2009.)

Nimilautakunta on vuoden 1986 alusta lukien toiminut valtion hallinnon pysyvänä sivuelinorganisaationa. Se on oikeusministeriön alainen lautakunta, jonka puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja neljä muuta jäsentä valtioneuvosto nimittää enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. (Kangas 1998, 184-185.)

Nimilautakunnan kokoonpano kaudella 2010-2014 on seuraava:

- puheenjohtaja oikeustieteen tohtori Urpo Kangas
(varapuheenjohtaja lainsäädäntöneuvos, oikeustieteen tohtori Salla Lötjönen)

Jäsenet:

- kehityspäällikkö, väestökirjanpito, Juha Lempinen
(varana neuvontalakimies Elina Laitinen)
- filosofian maisteri Pasi Tapani Kuusiluoma
(varana filosofian maisteri Terhi Nallinmaa-Luoto)
sukututkimus
- filosofian tohtori Sirkka Paikkala
(varana filosofian tohtori Minna Saarelma-Maunumaa)
suomen kieli ja nimistöntutkimus
- filosofian maisteri Leila Mattfolk
(varana filosofian tohtori Peter Slotte)
ruotsin kieli ja nimistöntutkimus
- Lautakunnan sihteerinä toimii Juhani Ketomäki (Oikeusministeriö 2009.)

Nimilautakunta ei voi oikeudellisesti sitovalla tavalla tehdä päätöstä nimenmuutosasiassa. Asiallisesti sen antamilla lausunnoilla on kuitenkin ollut oikeuskäytäntöä ohjaava vaikutus. Siitä huolimatta maistraatilla ja ylemmillä nimiviranomaisilla on oikeus ratkaista hakemus myös vastoin nimilautakunnan kantaa. Rutiiniluontoisissa nimenmuutostapauksissa maistraatin ei tarvitse nimilain 17.1 §:n mukaan pyytää nimilautakunnan lausuntoa. Siihen on kuitenkin mahdollisuus, jos maistraatti katsoo siihen olevan aihetta. (Kangas 1998, 184-185.)

3.3 Virallinen lehti

Virallinen lehti on valtion toimesta julkaistava lehti, josta on säädetty erikseen lailla (268/31). Virallinen lehti on todellinen asialehti. Virallinen lehti on kolmesti viikossa ilmestyvä lehti,

joka julkaisee ilmoitukset, kuulutukset ja muut asiakirjat, jotka laki, asetus tai muu alempiasteinen säädös määrää julkaistavaksi Virallisessa lehdessä. (Edita 2011.)

Jos nimilautakunnan lausunnon jälkeen maistraatti katsoo, että sukunimen muuttumista koskevaan hakemukseen voidaan suostua, hakemuksesta on hakijan kustannuksella kuulutettava Virallisessa lehdessä. Hakemusta ei voi julkistaa ilmoittamalla siitä muussa lehdessä. Hakemuksen julkistamisen tarkoitus on tarjota mahdollisuus muistutuksen tekemiseen. (Kangas 1998, 187.)

Litteenä 1 ja 2 Virallisen lehden (113/1.10.2010) sisällysluettelo sekä kuulutuksessa olevat Kainuun maistraatin nimenmuutokset.

Muistutus

Muistutuksen tekemiseen on oikeus henkilöllä, jonka mielestä hakija tulisi saamaan nimen vääristä syistä ja että hakemuksen hyväksyminen loukkaisi hänen oikeuksiaan. Kirjallinen muistutus on tehtävä määräajassa maistraatille. Muistutusaika on 30 päivää siitä, kun hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla se Virallisessa lehdessä. Jos kukaan ei tee muistutusta muistutusaikana, maistraatti tekee lopullisen nimenmuutosratkaisunsa. (Kangas 1998, 188.)

4. ALAIKÄISEN LAPSEN SUKUNIMEN MUUTTAMINEN

Ensiasteen etu- ja sukunimiviranomaisena toimivat väestötietojärjestelmän hoidosta ja ylläpitämisestä vastaavat viranomaiset. Lapsen nimi voidaan muuttaa lähettämällä hakemus sille maistraatille, jonka toimialueella lapsella on kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Jokainen, jolla on Suomessa kotipaikka ja joka on merkitty väestötietojärjestelmään, voi muuttaa Suomessa etu- ja sukunimensä. Hakemuksen tulee olla kirjallinen ja sen tulee sisältää hakijan ehdotus uudesta sukunimestä. Hakijalla on myös perusteluvelvollisuus. Perusteluvelvollisuus käy ilmi jo nimilain 10 § 1 momentista, jonka mukaan hakijan tulee selvittää sukunimen muuttamisen edellytykset. Alaikäisen lapsen sukunimeen liittyvät muutokset tapahtuvat joko ilmoitusmenettelyllä tai hakemusmenettelyllä. Ilmoitusmenettelyn ja hakemusmenettelyn erona on, että yksinkertaisen ilmoitusmenettelyn tarkoituksena on ollut yksinkertaistaa nimen muuttamista sellaisissa laissa nimenomaisesti luetelluissa tapauksissa, joissa nimenmuutos olisi vakiintuneen käytön mukaisesti hakemusmenettelyssä tullut hyväksytyksi. Erona on myös se, että ilmoitusmenettelyn käsittely on nopeaa ja maksuton, kun taas hakemusmenettelyn käsittelymaksu on 91 €. Jos sukunimestä tulee kuuluttaa vielä Virallisessa lehdessä, lisätään hakemusmaksuun vielä 75 €. (Kangas 1998, 173-176; HE 21/1993.)

Esimerkkinä hallituksen esityksestä (21/1993), jossa on perusteltu sitä, miksi ottolapsen sukunimen muuttamismenettely tulisi muuttaa hakemusmenettelystä ilmoitusmenettelyyn: Ottolapsen sukunimen muuttamista hakemusmenettelyn kautta voidaan pitää tarpeettoman mutkikkaana, aikaa vievänä sekä perheen että yhteiskunnan kannalta tarpeettomia kustannuksia aiheuttavana ratkaisuna, koska tapauksiin ei yleensä liity sellaista viranomaisharkinnan tarvetta, jolla hakemusmenettelyä voitaisiin perustella. Järjestely merkitsisi sitä, että tällaisessa tilanteessa ei enää tarvitsisi turvautua hakemusmenettelyyn, vaan alaikäisen ottolapsen sukunimi voitaisiin muuttaa ilmoittamalla siitä kirjallisesti asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle. Ilmoitusmenettelyn käyttömahdollisuuden laajentaminen ottolapsen sukunimen muuttamiseen eräissä tapauksissa ilmoitusmenettelyllä arvioidaan vähentävän lääninhallituksille tehtäviä nimenmuutoshakemuksia, mikä mahdollistaa hakemuksia käsittelevän henkilöstön työpanoksen uudelleenkohdentamisen. (HE 21/1993.)

Kun alaikäisen lapsen sukunimi halutaan vaihtaa, tulee hakijan täyttää hakemus. Hakemuksen voi täyttää joko maistraatin internet- sivuilla tai täyttämällä lomake, joita saa maistraateista. Maistraatin osastosihteeri tutkii hakemuksen, kirjaa hakemuksen ja mahdolliset liitteet Maisa diaarijärjestelmään ja tutkii taustatiedot väestötietojärjestelmästä. Väestötietojärjestelmästä tarkastetaan lapsen huoltajat, vanhemmat, haetun sukunimen taustat ja lapsen sisarusien tiedot. Jos tarvittavia tietoja ei löydy väestötietojärjestelmästä tai hakemuksessa on puutteita, osastosihteeri lähettää asiakkaalle laskun mukana tiedustelun asiasta. Täydennykset voivat olla esimerkiksi virkatodistuksia ja syntymätodistuksia. Hakemuksesta tutkitaan myös, voiko asiaa käsitellä ilmoitusmenettelyä vai hakemusmenettelyä, pyydetäänkö hakemukseen nimilautakunnan lausuntoa, sekä tuleeko hakemuksesta kuuluttaa Virallisessa lehdessä.

4.1 Alaikäisen lapsen sukunimen muuttaminen ilmoitusmenettelyllä

Joissain tapauksissa lapsen nimen voi muuttaa ilmoitusmenettelyllä. Kun asiakas on täyttänyt lomakkeen ”ilmoitus alaikäisen lapsen sukunimen muuttamisesta”, osastosihteeri tarkistaa tiedot väestötietojärjestelmästä ja jos kaikki on kunnossa, nimi vaihdetaan yleensä heti, tai viimeistään 1-3 päivän sisällä. Lapsen huoltajien on oltava lapsen nimenmuutoksesta yksimielisiä. Kaksitoista vuotta täyttäneen lapsen sukunimeä ei voi muuttaa ilman hänen omaa suostumustaan. Mikäli lapsen sukunimeä halutaan muuttaa jollain muulla tavalla, muutosta tulee hakea maistraatilta maksullisella nimenmuutoshakemuksella. (Maistraatti 2011.)

Alaikäisen lapsen sukunimi voidaan muuttaa ilmoitusmenettelyllä:

a) Isän sukunimeksi

Alaikäisen lapsen sukunimi voidaan muuttaa ilmoitusmenettelyllä isän sukunimeksi, jos lapsen vanhemmilla ei ollut yhteistä sukunimeä lapsen syntyessä eikä isyyttä ole vahvistettu ja merkitty väestötietojärjestelmään, silloin kun lapsen nimet on ilmoitettu väestötietojärjestelmään. Sukunimen voi vaihtaa vain huoltajat yhdessä ja vain kerran sen jälkeen kun isyys on vahvistettu.

Esimerkki: Maria Kemppainen ja Ville Leinonen asuvat avoliitossa ja heille on syntynyt tyttö. Tyttö merkitään sairaalassa tyttö Kemppaiseksi. Tytön syntymän jälkeen Leinonen ei tunnustanut säädetyssä järjestyksessä isyyttään.

Tyttöä ei voida näin ollen kastaa Leinoseksi, vaan lapsi jää Kemppaiseksi. Myöhemmin kuitenkin isyys tunnustetaan ja tytön sukunimi halutaan vaihtaa Leinoseksi. Äidin sukunimen alun perin saaneen lapsen sukunimi voidaan muuttaa isyyden vahvistamisen perusteella kuitenkin vain kerran isän sukunimeksi. Maria ja Ville täyttävät lomakkeen ”ilmoitus alaikäisen lapsen sukunimen muuttamisesta” ja allekirjoittavat sen. Parin päivän sisällä lapsen nimi vaihdetaan Leinoseksi.

b) Vanhempien yhteiseksi sukunimeksi

Alaikäisen lapsen sukunimi voidaan muuttaa ilmoitusmenettelyllä vanhempien yhteiseksi sukunimeksi, jos lapsen vanhemmat menevät avioliittoon keskenään ja ottavat yhteisen sukunimen ja jos vanhemmat ovat yhdessä lapsen huoltajia.

Esimerkki: Avoparille Marjo Nevalaiselle ja Risto Karppiselle syntyi vauva, joka kastettiin äidin sukunimelle Nevalaiseksi. Myöhemmin Marjo ja Risto menivät naimisiin ja ottivat yhteiseksi sukunimeksi Karppisen. Nyt lapsella on eri sukunimi kuin vanhemmillaan, joten ilmoitusmenettelyllä myös lapsen sukunimi voidaan vaihtaa Karppiseksi.

c) Puolisoiden yhteiseksi sukunimeksi

Alaikäisen lapsen sukunimi voidaan muuttaa ilmoitusmenettelyllä puolisoiden yhteiseksi sukunimeksi, jos lapsen huoltajana toimiva vanhempi solmii avioliiton muun henkilön kuin lapsen toisen vanhemman kanssa ja jos toinen huoltaja antaa suostumuksen sukunimen muuttamiseen. Ilmoitusmenettelyllä voidaan kuitenkin vain kerran muuttaa avioliiton perusteella otetuiksi puolisoiden yhteiseksi sukunimeksi.

Esimerkki: Aviopari Satu ja Niilo Puolakalle syntyi poika ja pojasta tuli luonnollisesti Puolakka. Avioliitto päättyi kuitenkin eroon. Myöhemmin Satu meni uusiin naimisiin Juha Reinikaisen kanssa ja he ottivat yhteiseksi sukunimeksi Reinikainen. Nyt lapsen sukunimen voi vaihtaa myös Reinikaiseksi, mutta nimenmuutos edellyttää, että myös pojan toinen huoltaja Niilo Puolakka suostuu nimenmuutokseen. Myös Juha Reinikaisen on suostuttava lapsen sukunimen muutokseen.

d) Ottolapsen sukunimen muuttaminen ottovanhempien sukunimeksi

Alaikäisen ottolapsen sukunimi voidaan muuttaa, jos lapsen sukunimeksi on vieraassa valtiossa tapahtuneen lapseksi ottamisen johdosta vahvistettu tai merkitty muu sukunimi kuin minkä hän olisi saanut siinä tapauksessa, että lapseksi ottaminen olisi vahvistettu Suomen tuomioistuimessa. Ottovanhemmat voivat sopia, että lapsi saa ottovanhempien yhteisen sukunimen tai jommankumman vanhemman sukunimen. Jos ottovanhemmilla on ennestään yhteisessä huollossa yhteinen alaikäinen lapsi, ottolapsi voi kuitenkin saada vain sen sukunimen, joka tällä lapsella on. (Nimilaki 3 §.)

Esimerkki: Maria ja Timo Kemppaisella on yksi yhteinen lapsi, Tuula Kemppainen. Maria ja Timo ovat päättäneet adoptoida lapsen Kiinasta. Koska perheen yhteinen sukunimi on Kemppainen, myös adoptiolapsen nimi voidaan vaihtaa ilmoitusmenettelyllä Kemppaiseksi.

4.2 Alaikäisen lapsen sukunimen muuttaminen hakemusmenettelyllä

Vuonna 1999 tuli voimaan uudistus, jonka jälkeen etunimen ja sukunimen muuttamista koskeva asia pannaan vireille maistraatille osoitetulla hakemuksella, jos muutosta ei ole mahdollista hoitaa ilmoitusmenettelyssä. Hakemus on tehtävä sille maistraatille, jonka toimialueella hakijalla on kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Helsingin, Hyvinkään, Espoon ja Vantaan nimenmuutoshakemukset käsitellään kuitenkin Kainuun maistraatissa. Nimenmuuttamista koskeva hakemus voidaan toimittaa viranomaiselle kirjeitse tai kirjautua verkkopankkitunnuksilla sähköiseen nimenmuutoshakemuslomakkeeseen maistraatin internet-sivuilla. Nimenmuutoshakemuksen käsittelymaksu on 91 € ja käsittelyaika on noin viikon, jos hakemuksesta ei tarvitse pyytää nimilautakunnan lausuntoa. (Maistraatti 2011.)

Kun hakemukseen tarvittavat täydennykset ovat saapuneet ja maksu näkyy viitesirroissa, hakemuksen käsittely jatkuu. Jos maistraatti hyväksyy uuden sukunimen, osastosihteeri tekee päätöksen kolmena kappaleena ja tallentaa nimen väestötietojärjestelmään. Asiakkaalle lähetetään yksi kappale päätöksestä sekä ote väestötietojärjestelmästä, josta näkyy, että sukunimi on vaihtunut. Yksi kappale päätöksistä lähetetään nimilautakunnalle ja yksi päätös jää maistraattiin arkistoitavaksi. Jos hakemuksesta tehdään hylkäävä päätös, asiakas saa päätöksen,

jossa on mainittu ne perusteet, joiden johdosta sukunimen muuttamista tai hakijan esittämää uutta sukunimeä ei ole voitu hyväksyä. Päätöksestä näkyy myös valitusosoitus.

Sukunimen rutiinimuutoksella tarkoitetaan yksinkertaistetussa hakemusmenettelyssä tapahtuvaa vanhan sukunimen muuttamista uudeksi. Rutiinisuus näkyy siinä, ettei hakemuksesta poikkeustapauksia lukuun ottamatta tarvitse pyytää nimilautakunnan lausuntoa. Myös ennuste siitä, että hakemus johtaa toivottuun tulokseen, on sangen korkea. Hakemuksille tyypillistä on se, että niiden välittömänä syynä on hakijan perhesuhteiden muuttuminen samoin kuin se, että hakija esittää nimivaihtoehdoksi sellaisen sukunimen, johon hänellä tai hänen lapsellaan on aikaisempi liittymä. Nimenmuutoshakemus hyväksytään näissä tapauksissa lähes poikkeuksetta. Kankaan mukaan juuri näiden syiden takia nimilaissa olisi aivan yhtä hyvin voitu siirtää rutiiniluonteisten nimenmuutosten kohdalla ilmoitusmenettelyyn. (Kangas 1991, 76.)

Rutiiniluontoisissa nimenmuutostapauksissa maistraatin ei tarvitse nimilain 17.1 §:n mukaan pyytää hakemuksesta nimilautakunnan lausuntoa. Siihen maistraatilla on kuitenkin mahdollisuus nimiasetuksen 6.2 §:n nojalla. Maistraatti on kuitenkin velvollinen esittämään nimilautakunnalle syyn lausuntopyyntöön. (Kangas 1998, 186.)

Seuraavista rutiiniluontoisista hakemuksista maistraatin ei tarvitse pyytää nimilautakunnan lausuntoa, jos hakemus koskee:

- a) Alaikäisen lapsen sukunimen muuttamista hänen vanhempansa sukunimeksi.

Esimerkki: Hakija on eronnut aviomiehestään ja hakee ilmoitusmenettelyllä nimeä, joka hänellä on ollut viimeksi naimattomana ollessa. Jos väestötietojärjestelmässä on merkintä siitä, että avioliitto on päättynyt, hakija saa viimeksi naimattomana olleen nimen ilmaiseksi. Hän hakee hakemusmenettelyllä myös tyttärensä nimenmuutosta samalle sukunimelle, kuin mikä hänelläkin on palatessaan ns. tyttönimeensä. Näin ollen kyseessä on vanhemman eli äidin nykyinen sukunimi. Vanhemmat ovat yhteishuoltajina antaneet suostumuksensa sukunimen muuttamiseen, eikä muita alaikäisiä täyssisaruksia ole, joten Kainuun maistraatti hyväksyy uuden sukunimen ja rekisteröi uuden sukunimen väestötietojärjestelmään. (Kainuun maistraatin päätös 21.10.2010.)

- b) Hakijan sukunimen muuttamista hänen vanhempansa sukunimeksi, joka on aikaisemmin ollut myös hakijalla.

Esimerkki: Äidin ja 14-vuotiaan tyttären sukunimi oli Veijonen. Äiti meni uusiin naimisiin ja otti sukunimekseen miehensä sukunimen Leinonen. Myös lapsen sukunimi vaihdettiin Leinoseksi. Avioliitto päättyi kuitenkin eroon ja äiti on vaihtanut nimensä takaisin Veijoseksi. Nyt 15-vuotias tytär hakee itselleen sukunimeä Veijonen, joka on hänen äitinsä sukunimi ja sukunimi on aikaisemmin ollut myös hakijalla. Äiti on ainoana huoltajana suostunut lapsen nimenmuutokseen, joten maistraatti hyväksyy sukunimenmuutoksen.

- c) Hakijan sukunimen muuttamista hänen vanhempansa nykyiseksi sukunimeksi tai sukunimeksi, joka hakijan vanhemmalla viimeksi oli naimattomana ollessaan.

Esimerkki: Alaikäinen, mutta kuitenkin yli 15-vuotias hakija hakee itselleen sukunimeä Korhonen, joka on ollut hänen äidillään viimeksi naimattomana ollessaan. Huoltajat ovat suostuneet nimenmuutokseen ja muita alaikäisiä täyssisaruksia ei ole, joten maistraatti hyväksyy nimenmuutoksen.

- d) Hakijan sukunimen muuttamista sukunimeksi, joka hänen isovanhemmallaan viimeksi oli naimattomana ollessaan. (Nimiasetus 6 §)

Esimerkki: Yli 15-vuotias, mutta kuitenkin alaikäinen asiakas hakee itselleen sukunimeä Larvanto (nimi muutettu). Sukunimi on hakijan isoäidin sukunimi viimeksi naimattomana ollessa. Toinen huoltaja on antanut suostumuksensa sukunimen muuttamiseen. Toiselle huoltajalle on varattu tilaisuus tulla kuuluksi. Toinen huoltaja ei kuitenkaan määräaikaan mennessä ole ottanut kantaa asiaan eikä muita alaikäisiä täyssisaruksia ole. Kainuun maistraatti hyväksyy hakemuksen. (Kainuun maistraatin päätös 15.5.2009.)

Tässä esimerkissä asiakas on itse hakenut sukunimen muuttamista. Se on mahdollista, koska asiakas on yli 15-vuotias. Molemmilta huoltajilta on pyydetty suostumus sukunimen muuttamiselle. Jos yhteisessä huollossa oleva 15 vuotta täyttänyt lapsi hakee nimensä muuttamista, voidaan nimi hakemukselta muuttaa, vaikka hänen huoltajansa vastustaisikin nimenmuutosta. Jos lapsi olisi alle 15-vuotias, edellyttää nimenmuutoshakemus yleensä molempien huoltajien suostumusta.

4.3 Nimilautakunnan lausunnon pyytäminen nimenmuutoshakemuksesta

Jos hakemuksesta pyydetään nimilautakunnan lausunto, käsittelyaika on 3-9 kuukautta, riippuen nimilautakunnan kokouksien tiheyksistä ja käsiteltävien hakemusten paljoudesta. Kun hakemus palaa maistraattiin nimilautakunnalta, hakemuksesta tehdään päätös tai asiasta kuulutetaan vielä 30 päivän ajan kuukauden ensimmäisessä Virallisessa lehdessä. Jos 30 päivän aikana kukaan ei tee muistutusta nimestä, hakemuksesta tehdään päätös. Nimilautakunnan lausunnon pyytäminen ei maksa mitään, mutta jos nimestä tulee kuuluttaa Virallisessa lehdessä, hakemusmaksuun lisätään 75 €, jolloin koko hakemusmaksu on siis 166 €. Lisämaksulla katetaan kuuluttamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Urpo Kangas käyttää näistä hakemustyypeistä nimitystä ”kiperät nimenmuutostapaukset”. Kiperät nimenmuutostapaukset eroavat täysin kaikista edellä tarkastelluista nimenmuutoksista siinä olennaisessa suhteessa, että niillä ei ole aina liitännä perhesuhteiden muutoksiin. Näissä kiperissä nimenmuutoksissa voidaan esittää sukunimeksi sellaista sukunimeä, joka ei välttämättä ole ollut hakijaperheen henkilökohtaisessa käytössä tai sukunimeä, joka on täysin uusi sukunimi. Kiperissä nimenmuutostapauksissa nimenmuutosmenettely on monivaiheisempi kuin aikaisemmin tarkastelluissa rutiinitilanteissa. Ennuste hakemuksen hyväksymiselle ei myöskään ole läheskään yhtä korkea kuin rutiinitilanteissa. (Kangas 1991, 87.)

Kun nimenmuutoshakemuksesta pyydetään nimilautakunnan lausunto, sukunimi voidaan muuttaa uudeksi sukunimeksi, jos hakija selvittää:

- a) että hänen nykyisen sukunimensä käytöstä nimen vierasperäisyyden, sen yleiskielen merkityksen tai nimen yleisyyden johdosta taikka muusta syystä aiheutuu haittaa

Esimerkki: Norjasta Suomeen muuttanut mies pyytää sukunimensä muuttamista Rouhenmäeksi. Hakija kertoo hakemuksessaan, että ulkomaalaistaustan vuoksi hänen on vaikea löytää töitä Suomesta. Nimilautakunta puoltaa haettua sukunimenmuutosta nimilain 10 §:n 1 kohdan mukaan.

- b) että uudeksi sukunimeksi esitetty nimi on aikaisemmin ollut hänellä tai vakiintuneesti kuulunut hänen esivanhemmilleen ja sukunimen muuttamista on pidettävä tarkoituksemukaisena

Esimerkki: Hakija Raija Dumor pyytää alaikäisen lapsensa sukunimen muuttamista sukunimeksi Keränen. Nimi oli Raijan sukunimi viimeksi naimattomana ollessa. Jos alaikäisen lapsen nimi vaihdetaan Keräseksi, hänellä katkeaa nimiyhteys vanhempiinsa ja siksi hakemuksesta on pyydetty nimilautakunnan lausunto. Nimilautakunta puoltaa haettua sukunimenmuutosta nimilain 10 §:n 2 kohdan mukaan: uusi sukunimi on vakiintuneesti kuulunut hakijoiden esivanhemmille ja sukunimen muuttamista on pidettävä tarkoituksenmukaisena. (Kainuun maistraatin päätös 13.10.2009.)

- c) että uuden sukunimen ottamista on muuttuneiden olosuhteiden tai muiden erityisten seikkojen johdosta pidettävä perusteltuna. (Nimilaki 10 §.)

Esimerkki: Hakijat (huoltajat) hakevat kahdelle alaikäiselle lapselleen sukunimenmuutosta nimestä Drhaib nimeksi Drayib (nimet muutettu). Vanhemmat ovat perusteluissaan maininneet, että lapsille haetaan samaa sukunimeä, kuin mikä on jo muilla alaikäisillä lapsilla. Hakemusmaksuna peritään 91 €, mutta asiasta pyydetään nimilautakunnan lausunto. Samassa hakemuksessa haettiin myös etunimien muutoksia, mutta näiden käsittely siirrettiin Helsingin maistraattiin, koska ilmoitusmenettelyllä käsiteltävät hakemukset voidaan hoitaa omassa toimivaltaisessa maistraatissa. Sukunimen muutos käsitellään kuitenkin Kainuun maistraatissa. Nimilautakunta puoltaa haettua sukunimenmuutosta nimilain 10 §:n 3 kohdan mukaan: uuden sukunimen ottamista on muuttuneiden olosuhteiden tai muiden erityisten seikkojen johdosta pidettävä perusteltuna. (Kainuun maistraatin päätös 20.1.2011.)

Tämä edellä mainittu nimilain 10 §:n 3 kohta on todellinen ”kaatonormi”, jonka alaan vaivatta mahtuu mikä tahansa nimenmuutosperuste. Kaatonormin olemassaolo onkin välttämätöntä, sillä yksilölliset nimenmuutosperusteet vaihtelevat tapaus tapaukselta. Tämä asettaa hakijalle tavallista laajemman perusteluvollisuuden. Hakijan on saatava viranomaisen vakuutuneeksi siitä, että juuri hänen kannaltaan on välttämätöntä saada luopua vanhasta sukunimestä ja ottaa uusi tilalle. (Kangas 1991, 101.)

Uudeksi sukunimeksi ei voida hyväksyä nimeä, joka on sopimaton tai jonka käyttö muutoin voi aiheuttaa ilmeistä haittaa. Ilman erityistä syytä ei uudeksi sukunimeksi voida hyväksyä nimeä,

- joka muodoltaan tai kirjoitustavaltaan on kotimaisen nimikäytännön vastainen
- jota yleisesti käytetään etunimenä
- joka on muodostettu yhdistämällä kaksi sukunimeä. (Nimilaki 11 §.)

Uudeksi sukunimeksi ei voida hyväksyä sukunimeä, joka on Suomessa merkitty väestörekisteriin, eikä nimeä, jonka yleisesti tiedetään vakiintuneen määrätyn kotimaisen tai vierasmaalaisen suvun nimeksi, ellei tähän ole olemassa erityistä syytä. Ilman erityistä syytä ei uudeksi sukunimeksi voida hyväksyä nimeä, joka on samaistettavissa

- säätiön, yhdistyksen tai muun yhteisön nimeen
- rekisteröityn toiminimeen tai tavaramerkkiin taikka muuhun elinkeinotoiminnassa käytettyyn suojattuun tunnuksen
- yleisesti tunnettuun taiteilijanimeen tai nimimerkkiin. (Nimilaki 12 §.)

4.4 Alaikäisen lapsen nimenmuuttamiseen liittyviä muita tärkeitä tekijöitä

Laissa on määrätty raamit, joiden mukaan sukunimi määräytyy, joilla sukunimen pystyy muuttamaan ja edellytykset, joiden vuoksi haettuun sukunimeen ei voida suostua. Jokainen hakemus on kuitenkin omanlainen ja hakemukset on käsiteltävä tapauskohtaisesti. Seuraavassa on kerrottu vielä muita tärkeitä tekijöitä, jotka vaikuttavat lapsen sukunimenantoon ja sukunimen muuttamiseen.

Täyssisarusten samannimisyyden periaate

Täyssisarusten samannimisyyden periaatteen vuoksi vanhempien oikeus lapsen sukunimeä koskevan valinnan suorittamiseen rajoittuu käytännössä koskemaan vain ensimmäistä yhteistä lasta. Jos samoille vanhemmille, joilla on eri sukunimi, avioliitossa syntyy uusia lapsia, saavat nämä lapset aina sen sukunimen, joka hänen sisaruksellaan jo on, jos ensimmäinen lapsi on puolisoitten yhteisessä huollossa. Täyssisarusten samannimisyyden periaate estää vanhempia antamasta alaikäisille lapsilleen vuoroin toisen vanhemman ja vuoroin toisen sukunimeä. Erityisesti niissä tilanteissa, joissa vanhemmat ovat avioliittoon mennessään säilyttäneet kumpikin oman sukunimensä, perheen lasten ja toisen vanhemman nimi yhteys katkeaa. (Kangas 1998, 44-45.)

Esimerkki: Maria Jokelaisen ja Juhani Huovisen perheeseen syntyi ensin poika, joka sai nimekseen Huovinen. Nyt perheeseen syntyy tyttö, josta tulee myös Huovinen.

Esimerkki: 15 vuotta täyttänyt hakija hakee itselleen äitinsä tyttösukunimeä. Hakijalla on kuitenkin kaksi alaikäistä täyssisarusta. Samannimisyyden periaatteen vuoksi maistraatti ei voi tehdä päätöstä suoraan. Maistraatti pyytää nimilautakunnan lausunnon, mutta nimeä ei tarvitse kuuluttaa Virallisessa lehdessä. Nimilautakunta puoltaa haettua sukunimen muutosta.

Samassa perheessä voi kuitenkin asua eri sukunimen omaavia lapsia. Uusioperheet ovat nykyisin yleisiä. Puolisoiden aikaisemmassa avioliitossa syntyneet lapset kantavat sitä sukunimeä, joka heille syntymän hetkellä oli annettu, ellei sukunimeä ole myöhemmin muutettu. Nämä aikaisemmissa avioliitoissa syntyneiden lasten sukunimivalinnat eivät vaikuta uuden lapsen sukunimen määräytymiseen. Uusioperheiden lasten sukunimen muuttaminen siten, että kaikilla lapsilla olisi sama sukunimi, ei ole avoliitossa mahdollista sen vuoksi, että nimenmuutoksen johdosta joku lapsista menettäisi nimi yhteyden molempiin vanhempiinsa. Avioliitossa tällainen nimenmuutos onnistuu, mutta vaatii lasten toisten huoltajien suostumuksen asiaan. (Kangas 1998, 48.)

Nimiyhteys vanhempiin

Täyssisarusten samannimisyyden periaatteen lisäksi on myös toinen tärkeä periaate: nimenmuutoshakemusta ei puolleta, jos sen hyväksymisen seurauksena alle 12-vuotias lapsi menettäisi nimi yhteytensä molempiin vanhempiinsa.

Esimerkki: Hakija Reino Heikkinen hakee itselleen sukunimeä Combi (nimet muutettu), joka on hakijan vanhemman eli äidin sukunimi viimeksi naimattomana ollessa. Hakijalla on kuitenkin kaksi alaikäistä lasta, jotka ovat isän sukunimellä ja heidän äitinsä on mennyt jo uusiin naimisiin ja ottanut uuden aviomiehensä sukunimen. Nyt jos hakija vaihtaisi nimensä Combiksi, lasten nimi yhteys vanhempiinsa katkeaisi. Maistraatti laittaa kirjeen hakijalle ja kertoo, että lasten nimet tulisi vaihtaa myös Combiksi tai vaihtaa äidin sukunimelle, jotta nimenmuutos onnistuisi. Myös lasten nimenmuutos käsiteltäisiin samalla hakemusmaksulla. Lasten vanhemmat ovat yhteishuoltajina, joten nimenmuutoksiin tarvittaisiin kuitenkin myös äidin suostumus. Pian tu-

lee uusi hakemus, jossa lasten äiti ja isä yhdessä hakevat lasten sukunimen muuttamista äidin sukunimelle. Maistraatti vaihtaa lasten sukunimet äidin sukunimelle ja hakijan nimen Reino Combiksi. (Kainuun maistraatin päätös 19.8.2009.)

Esimerkki: Hakija on pyytänyt sukunimensä muuttamista nimeksi Gavis (nimi muutettu). Hakijalla on 14-vuotias tytär, mutta hänen sukunimeä ei ole tarkoitus muuttaa. Jos äidin hakemus menee läpi, tytär jää ilman nimiyyhteyttä vanhempiansa. Asian käsittely siirtyy nimilautakunnan käsiteltäväksi. Nimilautakunta puoltaa haettua sukunimenmuutosta. Uuden sukunimen ottamista on muuttuneiden olosuhteiden tai muiden eritysten seikkojen johdosta pidettävä perusteltuna. (Kainuu maistraatin päätös 13.10.2009.)

Vanhemman kaksoisnimi

Vanhemman kaksoisnimeä ei voida nimilain mukaan lapselle antaa esimerkkinä Jokelainen-Huovinen. Jos äiti tai isä on avioliittoon mennessään ilmoittanut ottavansa yhteisen sukunimen edellä käyttöönsä sen sukunimen, joka hänellä oli naimattomana ollessaan tai sukunimen, joka hänellä oli avioliittoon mennessään, tätä kaksoisnimeä ei voi valita lapsen sukunimeksi. Perusteena tähän on se, että kaksoisnimi, jonka nainen tai mies on ottanut avioliittoon mennessään, on tarkoitettu vain hänen henkilökohtaiseen käyttöönsä. Kaksoisnimen toinen on puolisoiden yhteisesti käyttöönsä ottama sukunimi, jonka lapsi saa nimiseuraantona. (Kangas 1998, 50.)

Esimerkkinä nimilautakunnan lausunto 15.8.1995 L 72: Aviopuolisot olivat ottaneet avioliittoon mennessään yhteiseksi nimekseen miehen sukunimen. Vaimo oli ilmoittanut ottavansa henkilökohtaiseen käyttöönsä yhteisen nimen edellä oman sukunimensä. Avioliiton aikana syntynyt lapsi sai vanhempiensa yhteisen nimen. Vanhemmat hakivat lapsensa sukunimeksi äidillä olevaa kaksoisnimeä. Nimilautakunta ei puoltanut hakemusta. Nimilautakunnan lausunnon mukaan esitetty nimi oli nimilain 11 §:n 2 momentin 3 kohdan vastainen, koska se oli muodostettu yhdistämällä kaksi sukunimeä. (Kangas 1998, 51-52.)

Avoliitossa syntyneen lapsen sukunimi

Avoliiton yleistymisen myötä avioliiton ulkopuolella syntyvien lasten lukumäärä lisääntyy jatkuvasti. Vakiintuneestakaan avoliitosta huolimatta avomiehistä ei oleteta suoraan lain nojalla avovaimonsa lapsen isäksi. Avomiehen on tunnustettava isyys tai se voidaan tehdä myös tuomioistuimen päätöksellä. Isyyden tunnustaminen ei kuitenkaan ole mahdollista ennen kuin lapsi on syntynyt. Vaikka isyys olisikin vahvistettu laissa säädettyllä tavalla, ei isyytensä tunnustaneesta miehestä tämän päätöksen nojalla tule lapsensa huoltajaa. Lapsen huollosta on lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 2 luvun mukaisesti erikseen joko sovittava tai se on tuomioistuimen päätöksellä ratkaistava.

Esimerkki: Maria Kemppainen ja Ville Leinonen asuvat avoliitossa ja heille on syntynyt tytär. Heti tytön syntymän jälkeen Leinonen tunnusti säädettyssä järjestyksessä isyytensä. Isyyden tunnustamisesta huolimatta Leinosesta ei tule suoraan lain nojalla lapsen huoltajaa. Lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 6 §:n mukaan, jos vanhemmat eivät lapsen syntyessä ole avoliitossa keskenään, on äiti yksin lapsensa huoltaja. Jos Leinosesta ei tehdä tyttärensä huoltajaa, Kemppainen saa nimilain 2.3 §:n nojalla yksin päättää, kumman vanhemman nimen lapsi saa. Lapsesta tulee näin ollen joko Kemppainen tai Leinonen.

Huoltajien yhteistoimintavelvollisuus

Jos lapsi on yhteishuollossa, tulee hakemuksen olla molempien huoltajien allekirjoittama. Lapsen huoltajat ovat nimenmuutosasioissa yhteistoimintavelvollisia. (Kangas 1998, 179.)

Nimenmuutoshakemuksen tekeminen edellyttää huoltajien yksimielisyyttä. Jos toinen vanhemmista ei suostu nimenmuutokseen, ei nimenmuutokseen voida välttämättä suostua. Huoltajalla ei yhteishuoltotilanteessa kuitenkaan ole rajoittamatonta oikeutta estää toisen huoltajan luona asuvan lapsen sukunimen muuttamista. Huoltajan puhevaltaa rajoittaa ensinnäkin 15 vuotta täyttäneen lapsen itsenäinen puhevalta. Toinen rajoittava tekijä on toisen huoltajan tavoittamattomuus. Toisen huoltajan suostumusta ei tarvita, jos huoltaja ei matkan, sairauden tai muun syyn vuoksi voi osallistua lastaan koskevaan päätöksen tekemiseen ja ratkaisun viivästyttämisestä aiheutuisi haittaa. (Kangas 1998, 69-70)

Esimerkki: Alaikäinen, mutta kuitenkin yli 15-vuotias hakija hakee sukunimeä Saureeni (nimi muutettu). Uusi sukunimi on hakijan vanhemman eli äidin sukunimi. Hakijan äiti ja isä yhteishuoltajina ovat antaneet suostumuksensa sukunimen muuttamiseen, eikä muita alaikäisiä täyssisaruksia ole. Kainuun maistraatti hyväksyy uuden sukunimen. (Kainuun maistraatin päätös 21.8.2009.)

Esimerkki. Avoliitossa syntynyt lapsi oli saanut isänsä sukunimen. Avoliiton purkauduttua lapsen äiti haki lapsen sukunimen muuttamista omaksi nimekseen. Koska lapsi oli yhteishuollossa, eikä isä suostunut nimenmuutokseen, ei äidillä ollut yksin oikeutta käyttää puhevaltaa nimenmuutosasiassa. Nimilautakunta ei puoltanut hakemusta.

Esimerkki: Lasten äiti hakee kahdelle alaikäiselle lapselleen (lapset myös alle 15 vuotiaita) sukunimen muuttamista nimeksi Pohjalainen. Koska hakijana on vain toinen lasten huoltajista, on myös toisen huoltajan suostumus saatava. Lapsen huoltajat vastaavat yhdessä lapsen huoltoon kuuluvista tehtävistä ja tekevät yhdessä lasta koskevat päätökset, jollei toisin ole säädetty tai määrätty. Koska toinen huoltaja ei ole hakijana eikä suostumuksenantajana, ei toisella huoltajalla ole oikeutta toimia asiassa yksin hakijana, Kainuun maistraatti jättää hakemuksen tutkimatta. Hakijalle palautetaan 91 euron hakemusmaksu aiheettomana suorituksena hänen kirjallisesti ilmoittamalleen tilille. (Kainuun maistraatin päätös 7.10.2009.)

Isyyden kumoamisen vaikutus lapsen sukunimeen

Isyys voidaan kumota riippumatta siitä, onko isyys todettu avioliiton perusteella vai perustuuko se isyyden tunnustamiseen. Isyys voidaan kumota tuomioistuimen antamalla päätöksellä tai muun kuin aviomiehen antamalla tunnustamislausumalla. Isyyden kumoamisesta ei seuraa väistämättä lapsen sukunimen muuttamista. (Kangas 1998, 66.)

Jos isyys on kumottu, tuomioistuin voi miehen vaatimuksesta päättää, että lapsi on velvollinen ottamaan sen sukunimen, joka äidillä oli lapsen syntymän hetkellä, jollei lapsen edun kannalta ole pidettävä tärkeänä, että hän säilyttää sukunimensä. Lapsen sukunimen muutta-

mista tarkoittava kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun isyys on kumottu. (Nimilaki 23 §.)

Lapsen puhevalta ja suostumus nimen muuttamiselle

Jokaisella 15 vuotta täyttäneellä lapsella eli alaikäisellä vajaavaltaisella on huoltajan ohella rinnakkainen puhevalta. Näin ollen yli 15-vuotias voi myös itse laittaa vireille nimenmuutos-hakemuksen. Huoltajien suostumus kuitenkin tarvitaan. Nimilain 33 §:n mukaan lapsen nimeä ei saa muuttaa ilman 12 vuotta täyttäneen kirjallista suostumusta ja tätä nuorempikin voi estää nimenmuutoksen, jos hänen tahtonsa on niin kehittynyt, että siihen voidaan kiinnittää huomiota. Suostumustaan tai sen epäämistä lapsen ei tarvitse perustella. Suostumus ei nimilain 33.1 §:n mukaan kuitenkaan ole tarpeen, jos lapsi sairautensa tai vammaisuutensa takia ei voi ilmaista tahtoaan. Pelkkä väite lapsen kyvyttömyydestä ei riitä, vaan se on näytettävä toteen esimerkiksi lääkärin antamalla todistuksella. (Kangas 1998, 71, 181.)

Esimerkkinä nimilautakunnan lausunto 7.4.1998 L 51: Kahdeksan vuotta täyttäneen pojan huolto oli uskottu yksin äidille. Pojan äiti haki hänen sukunimensä muuttamista omaksi nimekseen. Pojan isä toimitti viranomaiselle lapsensa allekirjoittaman kirjeen, jossa lapsi ilmoitti vastustavansa nimenmuutoshakemusta. Nimilautakunta kehotti nimiviranomaista kuulemaan lasta henkilökohtaisesti sen selvittämiseksi, voitiinko lapsen tahtoon kiinnittää hakemusta ratkaistaessa huomiota. (Kangas 1998, 182.)

Huostaanotetun lapsen nimenmuutos

Sosiaalilautakunnan on otettava lapsi huostaan ja järjestettävä hänelle sijaishuolto, jos puutteet lapsen huolenpidossa tai muut kodin olosuhteet uhkaavat vakavasti vaarantaa lapsen terveyttä tai kehitystä. Lapsi voidaan ottaa huostaan myös, jos lapsi vaarantaa vakavasti terveyttään tai kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin rinnastettavalla käyttäytymisellään. Kun lapsi on otettu sosiaalilautakunnan huostaan, sosiaalilautakunnalla on huostaanoton tarkoituksen toteuttamiseksi oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, valvonnasta ja muusta huolenpidosta sekä olinpaikasta. Sosiaalilautakunnan tulee kuitenkin pyrkiä yhteistoimintaan lapsen vanhempien ja muiden huoltajien kanssa. Huostassapidon aikana tuomioistuin voi päättää siitä, kenelle lapsen huolto ja holhous on uskottava. (Lastensuojelulaki 417/2007.)

Nimilain 16 a §:n mukaan, jos hakemus sukunimen muuttamisesta koskee lasta, joka on lastensuojelulain 40 §:n nojalla otettu huostaan, sukunimen muuttamisen edellytyksistä on pyydettävä lausunto sen kunnan sosiaalihuollon toimielimeltä, jonka huostassa lapsi on.

Esimerkki: Hakija Maija Barck hakee alaikäisen lapsensa sukunimen muuttamista nimestä Helttunen nimelle Barck (nimet muutettu). Uusi sukunimi on alaikäisen lapsen vanhemman eli äidin sukunimi. Lapsi on huostaanotettu, joten muuttamisen edellytyksistä on pyydettävä lausunto sosiaalihuollon toimielimeltä. Lastensuojelun sosiaalityöntekijä Kaisa Niemi (nimi muutettu) on sosiaaliviranomaisen lausunnossa puoltanut lapsen sukunimenmuutosta. Päätöksestä on lähetetty kopio myös kyseisen kunnan sosiaalihuoltoon. (Kainuun maistraatin päätös 14.10.2010.)

Alaikäisen lapsen sukunimen muutos sijaisvanhempien sukunimelle

Kun alaikäisen lapsen sukunimi halutaan vaihtaa sijaisvanhempien sukunimeksi, hakemuksesta on aina pyydettävä nimilautakunnan lausunto ja nimestä on kuulutettava Virallisessa lehdessä. Hakemuspuhevaltaa käyttää lapsen juridinen huoltaja. Jos sijaishuollossa olevalla lapsella ei ole lainkaan huoltajaa ja lapsi on alle 15-vuotias, edellyttää nimen muuttaminen tavallisesti huoltajan määräämistä lapselle. Sijaisvanhemmilla, joita ei ole määrätty kasvattilapsen huoltajiksi, ei ole itsenäistä oikeutta hakea kasvattilapsen sukunimen muuttamista omaksi nimekseen. Nimenmuutoshakemuksen hyväksyminen edellyttää kuitenkin molempien sijaisvanhempien suostumusta nimenmuutokseen. (Kangas 1998, 72.)

Jos lapsi on otettu lastensuojelulain (417/2007) nojalla sosiaalilautakunnan huostaan, on sosiaalilautakunnalla sanotun lain 19 §:n mukaan huostaanoton tarkoituksen toteuttamiseksi oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, valvonnasta ja muusta huolenpidosta sekä olinpaikasta. Sen sijaan sosiaalilautakunnalla ei ole itsenäistä puhevaltaa lapsen nimenmuutosta koskevassa asiassa. Sijaisvanhempien nimen ottamista koskevassa asiassa on käytännössä aina edellytetty sosiaaliviranomaisen lausuntoa siitä, onko nimenmuutos lapsen edun mukainen. Jos sijaisvanhemmat ovat lapsen huoltajia, ei lapsen biologisten vanhempien suostumus ole tarpeen nimen muuttamiseksi. Huoltajien käyttäessä puhevaltaa hakemuksen hyväksyminen ei myöskään edellytä sosiaaliviranomaisen puolta. (Kangas 1998, 72-73.)

Esimerkki: Hakijat Maija ja Esko Muranen ovat pyytäneet alaikäisen lapsen sukunimen muuttamista sijaisvanhempien sukunimeksi Muranen. Hakemusmaksuna peritään 166 € ja asian käsittely siirtyy nimilautakunnan lausunnolle ja hakemuksesta tulee kuuluttaa Virallisessa lehdessä. Nimilautakunta puoltaa haettua sukunimeä nimilain 10 §:n 3 kohdan mukaan. Myös alaikäisen lapsen huoltaja on antanut suostumuksensa sukunimen muutokseen. Espoon sosiaali- ja terveystoimi on antanut puoltavan lausunnon sukunimen muutokseen. Uuden sukunimen ottamista on muuttuneiden olosuhteiden tai muiden erityisten seikkojen johdosta pidettävä perusteltuna. Hakemuksesta on tiedotettu Virallisessa lehdessä ja määräpäivään mennessä ei ole tehty muistutusta. Maistraatti teki myönteisen päätöksen. (Kainuun maistraatin päätös 7.3.2011.)

Esimerkkinä nimilautakunnan lausunto 10.10.1995 L 90: Viisitoista vuotta täyttänyt lapsi haki sijaisvanhempiansa sukunimeä heidän suostumuksin. Lapsen biologinen äiti oli hänen huoltajansa. Nimilain 33 §:n mukaan 15 vuotta täyttäneen lapsen nimenmuutos ei edellytä huoltajan suostumusta. Viisitoista vuotta täyttänyt henkilö käyttää huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa itsenäisesti puhevaltaa. Huoltajaa voidaan kuulla, jos se alaikäisen edun kannalta katsotaan tarpeelliseksi. Koska nimenmuutosta hakenut henkilö oli koko ikänsä asunut sijaisvanhempiansa luona, ei nimilautakunta pitänyt hänen juridisen huoltajansa kuulemistarpeellisenä. Hakemusta puollettiin. (Kangas 1998, 73.)

Rekisteröidyn parisuhteen sisäinen adoptio ja lapsen sukunimi

Eduskunta hyväksyi 15.5.2009 lainmuutoksen, joka tekee mahdolliseksi perheen sisäisen adoption samaa sukupuolta oleville rekisteröidyille pareille. Lainmuutos astui voimaan elokuun lopussa 2009. Perheen sisäisessä adoptiossa on kyse vanhemmuuden vahvistamisesta koskien puolison juridista lasta. Sen vireillepano käräjäoikeudessa edellyttää adoptioeuvonnan läpikäymistä. Suomessa tällä hetkellä lapsella voi olla vain kaksi juridista vanhempaa. Jos adoptoitavalla lapsella on jo kaksi juridista vanhempaa, yhden tulee luopua vanhemmuudestaan. Prosessi voidaan viedä eteenpäin ilman hänen suostumustaan vain erittäin poikkeuksellisissa olosuhteissa. (Seta 2011)

Kun kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä haluavat rekisteröidä parisuhteensa, he eivät voi ottaa rekisteröinnin yhteydessä yhteistä sukunimeä. Yhteisen sukunimen pystyy kuitenkin hakemaan rekisteröinnin jälkeen maistraatin kautta. Tällainen nimenmuutoshakemus vaatii aina nimilautakunnan lausunnon sekä kuulutuksen Virallisessa lehdessä. Nimilautakunta katsoo parisuhteen rekisteröinnin olevan sellainen erityinen syy, joka oikeuttaa osapuolet hakeusteitse saamaan käyttöönsä saman sukunimen. Jos lapsi syntyy rekisteröityyn parisuhteeseen, ei lapsen vanhemmalla ole oikeutta antaa lapselle parisuhdekumppaninsa sukunimeä, ellei sukunimi ole sama kuin hänen omansa tai lapsen toisen vanhemman. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2003.)

Kuten edellä, myös useissa muissa lähteissä on kerrottu siitä, ettei lapselle voida antaa parisuhdekumppanin sukunimeä. Tiedustelin kuitenkin nimilautakunnan sihteeri Juhani Ketomäeltä lapsen sukunimen määräytymisestä, jos parisuhdekumppani on adoptoinut kumppaninsa lapsen. Ketomäen mukaan kyseisen tyyppisiä hakemuksia on tullut nimilautakunnalle vain yksi ja seuraavassa esimerkissä on kerrottu hakemuksen tilanne:

Esimerkki: Maria Karjalainen ja Sari Virtanen (nimet muutettu) ovat rekisteröineet parisuhteensa. Rekisteröinnin jälkeen Maria ja Sari ovat hakeneet sukunimensä muuttamista yhteiseksi sukunimeksi Virtanen. Marialla on tytär Heidi Karjalainen ja rekisteröinnin jälkeen Sari on adoptoinut Heidin. Maria ja Sari ovat nyt Heidin yhteishuoltajia. Samassa hakemuksessa pyydetään myös Heidin sukunimen muuttamista nimelle Virtanen. Nimilautakunnan lausunnon jälkeen hakemuksesta on kuulutettu Virallisessa lehdessä 30 päivän ajan ja kun kukaan ei tehnyt muistutusta tänä aikana, Marian ja Heidin nimet vaihdetaan Virtaseksi.

Kuten esimerkistä näemme, alaikäisen lapsen sukunimi voidaan muuttaa rekisteröidyn parisuhteen toisen osapuolen eli lapsen toisen huoltajan sukunimelle. Jos Maria ja Sari olisivat hakeneet yhteisen sukunimen jo aikaisemmin ja nyt hakemuksessa oltaisiin haettu vain lapsen sukunimen muuttamista, hakemuksesta ei olisi tarvinnut pyytää nimilautakunnan lausuntoa eikä kuuluttaa Virallisessa lehdessä. Lapsen nimen vaihto olisi onnistunut nimiasetuksen 6 §:n 1 kohdan mukaan: alaikäisen lapsen sukunimen muuttaminen hänen vanhempansa sukunimeksi. Tämän tyyppisiä hakemuksia ei Ketomäen mukaan ole vielä kuitenkaan tullut. Esimerkissä nimilautakunnan lausunnon pyytäminen ja kuuluttaminen Virallisessa lehdessä

johtui ainoastaan siitä, koska Maria ja Sari pyysivät yhteisen sukunimen muuttamista samassa hakemuksessa. (Ketomäki 2011)

Ulkomailla asuvan suomalaisen lapsen nimenmuutos

Lapsen sukunimen muuttaminen vanhemman sukunimeksi on mahdollista, vaikka lapsi ei asuisikaan Suomessa. Nimilain 27.2 §:n mukaan, jos Suomen kansalaisella on kotipaikka muussa valtiossa kuin Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa tai Norjassa, voidaan hakemus sukunimen muuttamisesta tutkia Suomessa. Tämä kuitenkin edellyttää, että Suomessa annettu päätös tunnustetaan päteväksi siinä valtiossa, missä hakijalla on kotipaikka. Hakemus on tehtävä sille maistraatille, jonka toimialueella hakijalla on viimeksi ollut kotikunta, tai jos hakijalla ei ole ollut kotipaikkaa Suomessa, Helsingin maistraatille. Hakemus käsitellään kuitenkin Kainuun maistraatissa. (Kangas 1998, 70.)

Esimerkkinä nimilautakunnan lausunto 13.6.1995 L 58: Alaikäinen Suomen kansalainen Sara Lasry Torres asui Saksassa, eikä hänellä ole koskaan ollut kotipaikkaa Suomessa. Saran äiti haki lapsensa sukunimen muuttamista omaksi nimekseen. Nimenmuutos oli mahdollista käsitellä Suomessa, koska Saksassa tunnustetaan Suomen viranomaisten tekemät nimenmuutokset päteviksi. Lapsen isä asui ulkomailla, eikä hänen asuinmaastaan ollut tietoa. Nimilautakunta puolsi haettua nimenmuutosta lapsen edun mukaisena, koska lapselle haettiin nimeä, joka oli jo hänen äidillään. (Kangas 1998, 70.)

Nimenmuutoshakemuksen hylkäävä päätös

Kun hakemus saapuu maistraattiin, osastosihteeri tutkii millä perustein asiakas saisi nimen, käsitelläänkö hakemus ilmoitusmenettelyssä vai hakemusmenettelyssä ja tarvitaanko hakemukseen nimilautakunnan lausuntoa. Jos hakemuksessa haetaan sukunimeä, jonka perusteella osastosihteeri voi sanoa, ettei asiakas kyseistä nimeä tule mitä todennäköisemmin saamaan, asiakkaalle laitetaan asiasta kirje. Monesti myös asiakkaat soittavat ennen hakemuksen laittamista ja usein jo puhelun yhteydessä karsitaan ne nimet, joita asiakas ei tule todennäköisesti saamaan. Näiden asioiden takia hylkääviä päätöksiä tulee todella vähän.

Esimerkki: Asiakas hakee sukunimeä Unelma ja perusteluihin hän on kirjoittanut, että nimi on hänestä niin kaunis. Unelma on kuitenkin naisen etunimi ja nimilain 11.2 §:n 2 kohdan mukaan ilman erityistä syytä ei uudeksi su-

kunimeksi voida hyväksyä nimeä, jota yleisesti käytetään etunimenä. Näin olen osastosihteeri lähettää asiakkaalle kirjeen, jossa hän kertoo, millä perusteella asiakas ei nimeä todennäköisesti saisi.

On kuitenkin hakemuksia, joista maistraatti tekee päätöksen nimilautakunnan lausunnon jälkeen. Jos nimilautakunnan lausunto on ei puoltava, niin hakijalta pyydetään ensin vastine ja vastineen saamisen jälkeen tulee joko kuulutus Virallisessa lehdessä tai hakemuksesta tehdään hylkäävä päätös. Jos asiakkaalle tehdään hylkäävä päätös, asiakas saa pelkän päätöksen, jossa on mainittava ne perusteet, joiden johdosta sukunimen muuttamista tai hakijan esittämää uutta sukunimeä ei ole voitu hyväksyä. Jos asiakas on maksanut 166 €, hänelle palautetaan 75 €, joka oli varattu Virallisen lehden kuulutusta varten.

Esimerkki nimilautakunnan lausunto 2.4.1996 L 102: Vuonna 1990 syntynyt tyttö oli saanut isänsä sukunimen. Lapsi oli yksin äitinsä huollossa ja asui äitinsä luona. Lapsen äiti asui avoliitossa uuden miehensä kanssa. Avopuolisolla oli vuonna 1994 syntynyt lapsi, joka oli saanut isänsä sukunimen. Äiti haki vuonna 1990 syntyneen lapsensa sukunimen muuttamista avomiehensä sukunimeksi. Avopuoliso antoi suostumuksensa nimenmuutokselle. Nimilautakunta ei puoltanut hakemusta. Lautakunnan lausunnon mukaan hakija ei ollut osoittanut nimilain 10 §:n 3 kohdan mukaista edellytystä nimensä muuttamiselle, koska hänen äitinsä ei ollut avioliitossa. Eситetty nimi oli jo nimilain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla sukunimenä käytössä, eikä hakija ollut esittänyt nimilain 13 §:n 2 momentissa edellytettyä erityistä syytä nimen hyväksymiselle. (Kangas 1998, 48-49.)

Hakijalla on oikeus hakea muutosta maistraatin päätökseen siltä osin kuin hakemus on hylätty. Sillä, joka hakemuksen johdosta on tehnyt 19 §:ssä tarkoitetun muistutuksen, on oikeus hakea muutosta maistraatin päätökseen, jolla hakemus on hyväksytty. Muutosta haetaan hallinto-oikeudelta ja hallinto-oikeuden päätöksestä muutosta haetaan korkeimmasta hallinto-oikeudesta. (Nimilaki 22 §.)

5 VIERAAN VALTION NIMIKÄYTÄNTÖ

Vieraan valtion nimikäytäntö muodostaa suuren haasteen suomalaiselle nimijärjestelmälle. Ei ole yksiselitteistä, missä muodossa ja millä tavalla etunimet ja sukunimet tulisi merkitä väestötietojärjestelmään. Eri kulttuurien nimijärjestelmät ovat niin erilaiset kuin Suomessa, että saattaa olla vaikea erottaa henkilön nimen nähdessään etunimi sukunimestä. (Kangas 1998, 134-136.)

Esimerkiksi nimilautakunnan lausunto 13.5.1997 L 93: Zairen kansalaisen etunimeksi oli väestötietojärjestelmän laitettu Anderson ja sukunimeksi Kiyambou. Hakija halusi vaihtaa etu- ja sukunimien paikkaa. Hakijan mukaan Zairessa ei ole varsinaisesti etu- ja sukunimiä, mutta koska häntä on kutsuttu Kiyambouksi, sitä ei voinut merkitä sukunimeksi. Nimilautakunta puolsi sukunimen muuttamista. (Kangas 1998, 136-137.)

Nimilain mukaan uudeksi sukunimeksi voidaan hyväksyä sukunimi, joka ei tulisi kysymykseen suomalaisen sukunimenä, jos hakijalla on kansalaisuutensa, avioliittonsa tai muun erityisen seikan perusteella yhteys vieraaseen valtioon ja hakijan esittämä uusi sukunimi vastaa sanotussa valtiossa noudatettua nimikäytäntöä. Nimilain 13.1 §:n mukaan harkinnanvaraisesti esteestä huolimatta hakemus sukunimen muuttamiseksi voidaan hyväksyä, jos hakijalla on vierasperäinen sukunimi ja uuden sukunimen käyttöönottoa on pidettävä tarkoituksenmukaisena. Säännös suosii niitä muutoksenhakijoita, joiden sukunimi hakemusta tehtäessä ei ole suomen- tai ruotsinkielinen. (Kangas 1998, 137-139.)

5.1 Yksilöintitunnus

Eräissä maissa, kuten Amerikan yhdysvalloissa, miehen sukunimen jäljessä voidaan käyttää yksilöintitunnusta erottamaan toisistaan ne suvun jäsenet, joilla on sama etu- ja sukunimi. Näitä ovat esimerkiksi Jr., Sr. sekä II, III ja IV. Yksilöintitunnus on henkilökohtainen eikä se voi periytyä lapselle eikä siirtyä puolisolle. Tällaista yksilöintitunnusta ei voi antaa suomalaiselle Suomessa asuvalle, mutta jos Suomen kansalainen on saanut yksilöintitunnuksen esimerkiksi yhdysvalloissa, se merkitään Suomessa väestörekisteriin. Nimi merkitään väestörekisteriin myös muiden maiden kansalaisten osalta, jolla on kotipaikka Suomessa, jos hänellä

on Suomeen muuttaessaan aiemman kotipaikkavaltionsa nimisäännösten mukaisesti saatu yksilöintitunnus. Yksilöinti merkitään sukunimen yhteyteen. (Oikeusministeriö 1989, 2.)

5.2 Slaavilainen sukunimikäytäntö

Slaavilaisella kielialueella sukunimen kieliasu määräytyy henkilön sukupuolen mukaan. Sukupuoli osoitetaan liittämällä sukunimen kantaosaan maskuliininen tai feminiininen pääte.

Esimerkiksi miehen sukunimi olisi Ivanov (maskuliininen) ja naisen sukunimi olisi Ivanova (feminiininen). Tällöin kysymys on samasta sukunimestä, jolla on sukupuolesta riippuvainen kieliasu.

Jos lapsen vanhemmilla on yhteinen sukunimi ja jos sukunimi on merkitty väestörekisteriin kummallekin vanhemmalle sukupuolen mukaisessa kieliasussa, myös lapsen sukunimi merkitään sukupuolensa mukaisessa kieliasussa eli pojalle Ivanov ja tytölle Ivanova. Jos lapsen vanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, huoltaja voi valita, merkitäänkö lapsen sukunimi Suomessa väestörekisteriin sukupuolen mukaisessa kieliasussa vaiko suomalaisen nimikäytännön mukaisesti samassa muodossa kuin vanhemman sukunimi. Tässäkin on kuitenkin muistettava samannimisyyden periaate, eli jos vanhemmilla on jo yhteisessä huollossa yhteinen alaikäinen lapsi, seuraavat lapset saavat saman sukunimen kuin mikä ensimmäiselläkin on. (Oikeusministeriö 1989, 2-4.)

Esimerkki: Hakija hakee itselleen sukunimeä maskuliinimuodossa Kutstov ja hänen alaikäiselle tyttärelleen feminiinimuodossa Kutstova (nimet muutettu). Hakija on Venäjän kansalainen ja haettu nimi on hakijan äidin sukunimi Kuts-tova muodossa. Hakemus lähetetään nimilautakunnan lausunnolle, mutta nimeä ei tarvitse kuuluttaa Virallisessa lehdessä. Nimilautakunta puoltaa haettua sukunimenmuutosta nimilain 10 §:n 3 kohdan mukaan: uuden sukunimen ottamista on muuttuneiden olosuhteiden tai muiden erityisten seikkojen johdosta pidettävä perusteltuna. (Kainuun maistraatin päätös 20.1.2011.)

5.3 Espanjan ja latinalaisen Amerikan sukunimikäytäntö

Espanjalaisella kielialueella käytetään sukunimenä kahta nimeä. Ensimmäinen sukunimistä periytyy isältä ja jälkimmäinen äidiltä. Ernesto Garzon Valdésin sukunimessä ensimmäinen nimi ”Garzon” on varsinainen sukunimi. Sen hän on saanut isältään ja se periytyy hänen lapsilleen. Jälkimmäisen nimen ”Valdés” hän on saanut äidiltään, eikä periydy hänen lapsilleen. (Kangas 1998, 139.)

Esimerkkinä nimilautakunnan lausunto 12.8.1997 L 69: Suomalainen nainen ja espanjalainen mies olivat naimisiin mennessään pitäneet kumpikin oman sukunimensä. Vaimon sukunimi oli Heikkinen ja miehen sukunimi oli Miranda Miranda. Lapsen huoltajana oleva äiti hakee lapsensa sukunimen muuttamista Espanjan nimikäytännön mukaiseksi nimeksi Miranda Heikkinen. Nimilautakunta puolsi hakemusta. (Kangas 1998, 140.)

Vanhempien henkilökohtaiset sukunimet tai niiden osat eivät periydy lapselle. Jos lapsen sukunimi määräytyy Suomen lain mukaan, hän ei voi Suomessa saada espanjalaisen nimikäytännön mukaista sukunimiyhdistelmää muuten kuin erityisistä syistä Maistraatin päätöksellä. Myönteinen päätös edellyttää, että hakijalla on olemassa yhteys vieraaseen valtioon, jossa noudatetaan tällaista nimikäytäntöä. (Oikeusministeriö 1989, 7.)

Esimerkki: Lapsen isän sukunimi on Garcia Lopez ja äidin sukunimi on Gonzalez Navarro. Lapselle on päätetty antaa isän sukunimi Suomen lain mukaan, joten lapsi saa sukunimen Garcia.

Esimerkki: Lapsen isän sukunimi on Garcia Lopez ja äidin sukunimi on Meikäläinen Garcia, eli lapsen vanhemmilla on yhteinen sukunimi. Lapsi saa sukunimekseen Garcia. Jos taas lapselle annettaisiin nimi Espanjassa sen maan nimikäytännön mukaan, lapsen sukunimeksi tulisi Garcia Meikäläinen. (Oikeusministeriö 1989, 7.)

Esimerkki: Hakijat Iivakkala Rojaz Elina ja Rojaz Efrain (nimet muutettu) hakevat alaikäiselle lapselleen sukunimeä Rojaz Iivakkala. Suomessa kyseessä olisi uusi sukunimi, jolloin nimeä tulisi kuuluttaa Virallisessa lehdessä ja jolloin käsittelymaksu olisi 166 €, mutta kun huomioidaan hakijan kansalaisuudesta ja sen maan nimikäytäntö, niin maistraatti katsoo, ettei nimeä tarvitse

kuuluttaa Virallisessa lehdessä. Hakemuksesta täytyy kuitenkin pyytää nimilautakunnan lausunto. Kun hakemus on käsitelty nimilautakunnan kokouksessa, se palautuu maistraattiin. Tässä tapauksessa nimilautakunta puolsi haettua sukunimenmuutosta nimilain 10 §:n 3 kohdan mukaan: uuden sukunimen ottamista on muuttuneiden olosuhteiden tai muiden erityisten seikkojen johdosta pidettävä perusteltuna. Koska nimeä ei tässä tapauksessa tarvinnut kuuluttaa Virallisessa lehdessä, Kainuun maistraatti rekisteröi uuden sukunimen väestötietojärjestelmään ja lähetti asiakkaalle päätöksen ja otteen väestötietojärjestelmästä. (Kainuun maistraatin päätös 12.10.2009.)

Esimerkki: Hakijat Marina Carsia Rassi ja Sami Rassi hakevat alaikäiselle lapselleen Espanjan sukunimikäytännön mukaista sukunimeä Rassi Carsia. Suomessa ja suomalaiselle kyseessä olisi uusi sukuni, jolloin hakemuksesta tulisi kuuluttaa Virallisessa lehdessä. Mutta kun huomioidaan hakijan (äidin) kansalaisuustausta ja sen maan nimikäytäntöä, niin maistraatti katsoo, ettei hakemuksesta tarvitse kuuluttaa Virallisessa lehdessä. Hakemuksesta täytyy kuitenkin pyytää nimilautakunnan lausunto. Nimilautakunta puoltaa haettua sukunimenmuutosta nimilain 10 §:n 3 kohdan mukaan: uuden sukunimen ottamista on muuttuneiden olosuhteiden tai muiden erityisten seikkojen johdosta pidettävä perusteltuna. Kainuun maistraatti hyväksyy uuden sukunimen. Maistraatti rekisteröi uuden sukunimen väestötietojärjestelmään. (Kainuun maistraatin päätös 15.9.2009.)

5.4 Islannin sukunimikäytäntö

Islannin nimijärjestelmä poikkeaa muista pohjoismaisista nimijärjestelmistä. Siellä sukunimi muodostetaan patronyymin tavoin. Isän etunimeen liitetään lapsen sukupuolesta riippuen joko liite –dottir tai –son. Nimilain erityissäännöksen mukaan Islannin kansalainen voi saada Islannin nimilain soveltamana tällaisen nimen. Patronyymi on henkilökohtainen eikä se periidy lapsille. Hakemusteitse lapselle annettu patronyymi on tavallinen periytyvä sukunimi.

Esimerkkinä nimilautakunnan lausunto 24.1.1995 L 86: Avioliiton ulkopuolella syntyneelle lapselle on annettu sukunimeksi suomalaisen äidin sukunimi. Tunnustetun lapsen isä oli islantilainen. Vanhemmat, jotka olivat yhdessä

lapsensa huoltajia, eivät olleet avioliitossa keskenään. He hakivat tyttärensä sukunimen muuttamista nimeksi Jónsdóttir. Nimilautakunta puolsi hakemusta. (Kangas 1998, 141.)

Islannin lain mukaan islantilaiset eivät pääsääntöisesti saa käyttää sukunimeä. Suomen lain kannalta islantilainen patronyymi ei ole sukunimi, vaikka sen katsotaan täyttävän nimilain 1 §:n mukaisen sukunimivelvoitteen. Nimilain 26 §:n 1 momentin mukaan Islannin kansalaisella, jolla on kotipaikka Suomessa, on oikeus valita, sovelletaanko hänen nimensä määräytymiseen Suomen vai Islannin nimilainsäädäntöä. (Oikeusministeriö 1989, 8.)

5.5 Lakialoite välinimestä

Monissa maissa, kuten Ruotsissa, Tanskassa, Islannissa ja Norjassa on nykyisin mahdollista antaa lapselle molempien vanhempien sukunimi, vaikka kyseessä olisivatkin eri sukunimet. Ensimmäinen sukunimi on nimilain mukaan ns. välinimi, jota ei ole lainkaan Suomen lainsäädännössä. Esimerkiksi Ruotsin nimilain 25 §:n mukaan, jos lapsi on saanut sukunimen, joka on ainoastaan toisella vanhemmista, lapsi saa käyttää toisen vanhemman sukunimeä välinimenä. Henkilön avioituessa sukunimeä koskevat samat säännöt, kuin heillä, joilla ei ole välinimeä. Henkilö voi siis valita yhteisen sukunimen puolisonsa kanssa tai pitää alkuperäisen sukunimensä. Ainoastaan yksi välinimi on sallittu. (Lakialoite 33, 2009.)

Maahanmuuton lisääntyessä Suomeen ja kansainvälisten avioliittojen yleistyessä olisi väärin pitää kiinni tiukasta nimikäytänteestä. Eduskunnalle on tehty lakialoite (33/2009), jonka mukaan nimilain 2 § tulisi muuttaa siten, että myös Suomessa välinimen käyttö olisi mahdollista. Välinimen antaminen olisi mahdollisuus vanhemmille, eikä se olisi pakollista. Täyssisaruksilla olisi edelleenkin sama sukunimi kuin myös silloin, kun siihen yhdistetään välinimi. Välinimi olisi henkilökohtainen eikä näin ollen periytyisi nimenhaltijan lapsille. Vaikka lakialoite välinimestä menisi läpi, mahdollisuus kumppanin nimen yhdistämiseen omaan sukunimeen väliviivalla säilytettäisiin. Tämä tarkoittaisi vain sitä, että jos välinimeä käyttävä henkilö menisi myöhemmin naimisiin ja ottaisi kaksoisnimen, välinimi jäisi pois. (Lakialoite 33, 2009.)

Esimerkki: Kerttu Heikkiselle ja Juho Laineelle syntyi poika. Kerttu ja Juho ovat naimisissa, mutta molemmat ovat säilyttäneet oman sukunimensä. Jos

eduskunnan lakialoite välinimestä menisi läpi, Kerttu ja Juho voisivat halutesaan kастaa pojan sukunimelle Heikkinen Laine.

6 POHDINTA

Puolen vuoden työharjoittelun ja opinnäytetyön viimeisten tekstien kirjoittamisen jälkeen mielikuvani nimilaista on vahvistunut. Nimilaki on vaikeaselkoinen ja monelta osin modernisointia vailla oleva laki. Myös aiheesta kirjoitettu kirjallisuus on monelta osin vanhaa.

Minulle opinnäytetyön tekijänä oli tärkeää, että opinnäytetyössäni käsittelisin juuri niitä asioita, jotka ovat vanhentuneet aikaisemmin kirjoitetussa kirjallisuudessa. Lakiin on tullut muutoksia, jotka vaikuttavat myös nimiasioihin. Myös nimilautakunnan ja maistraatin nimenmuutuskäytäntöön on tullut muutoksia, joita oli tarkoitus tuoda esille päättötyössä enemmänkin. Lähteiden niukkuuden vuoksi en kuitenkaan saanut käsiteltäviä kyseisiä asioita niin laajasti kuin alun perin oli tarkoitukseni. Muutin hieman opinnäytetyön suuntaa ja käsitelin tarkemmin niitä asioita, joista sain luotettavat lähteet työtäni varten.

Kun perheeseen syntyy lapsi, hänelle annetaan vanhempien yhteinen sukunimi. Jos lapsen vanhemmilla on eri sukunimet, lapsi saa joko äidin tai isän sukunimen. Useampaa vaihtoehtoa vanhemmilla ei ole. Jos lapsen sukunimi halutaan myöhemmin vaihtaa, vaihtamisen hoitaa maistraatti. Lapsen sukunimi muutetaan joko ilmoitusmenettelyllä tai hakemusmenettelyllä. Jos nimenmuutos koskee lapsen nimenmuutosta isän sukunimeksi, vanhempien yhteiseksi sukunimeksi, puolisoiden yhteiseksi sukunimeksi tai ottolapsen sukunimen muuttamista ottovanhempien sukunimeksi, asia yleensä käsitellään ilmoitusmenettelyllä ilmaiseksi. Jos hakemuksessa pyydetään sukunimen muuttamista jollakin muulla perusteella, asia käsitellään hakemusmenettelyssä.

Hakemusmenettelyssä käsiteltäviä hakemuksia on kahdenlaisia. Kankaan mukaan nämä hakemukset ovat joko rutiiniluontoiset nimenmuutoshakemukset tai kiperät nimenmuutoshakemukset. Rutiiniluontoisissa hakemuksissa vain harvoin pyydetään nimilautakunnan lausuntoa ja ennuste siitä, että hakemus johtaa toivottuun tulokseen, on sangen korkea. Nimilaissa ja nimiasetuksessa on määritelty ne hakemustyytit, jotka voidaan käsitellä niin sanotulla rutiiniluontoisella hakemuksella. Kiperissä nimenmuutostapauksissa käsittelyaika on useita kuukausia, koska näistä hakemuksista on pyydettävä nimilautakunnan lausunto ja usein myös kuulutettava Virallisessa lehdessä. Ennuste hakemuksen hyväksymiselle ei myöskään ole läheskään yhtä korkea kuin rutiinitilanteissa. Myös tähän nimilaissa löytyy selvät määrittelyt siitä, millä perusteella nimeen voidaan suostua ja minkälaiseen nimeen ei voida suostua. Kun

hakemus käsitellään hakemusmenettelyssä, hakemusmaksu on 91 € ja jos hakemuksesta tulee kuuluttaa Virallisessa lehdessä, hakemusmaksuun lisätään 75 €.

Kun alaikäisen lapsen sukunimeä muutetaan, siihen liittyy myös muita tärkeitä asioita, joita tulee ottaa huomioon. Täyssisaruksilla tulisi aina olla sama sukunimi, lapsella tulisi aina olla nimiyhteys vanhempansa, huoltajien tulee olla nimenmuuttamisesta samaa mieltä, alle 12-vuotiaan sukunimeä ei saa muuttaa ilman lapsen suostumusta ja yli 15-vuotiaalla on rinnakkainen puhevalta huoltajan ohella. Tässä opinnäytetyössä on kerrottu tarkasti myös siitä, miten alaikäisen lapsen sukunimen vaihtoon vaikuttaa huostaanotto, sijaisvanhemmuus, vanhempien avoliitto sekä vanhempien rekisteröity parisuhde.

Opinnäytetyössä on käsitelty myös vieraan valtion nimikäytäntöä. Vieraan valtion nimikäytäntö muodostaa suuren haasteen suomalaiselle nimijärjestelmälle. Nimilain mukaan uudeksi sukunimeksi voidaan hyväksyä sukunimi, joka ei tulisi kysymykseen suomalaisen sukunimenä, jos hakijalla on kansalaisuutensa, avioliittonsa tai muun erityisen seikan perusteella yhteys vieraaseen valtioon ja hakijan esittämä uusi sukunimi vastaa sanotussa valtiossa noudatettua nimikäytäntöä.

Opinnäytetyön teorian lisäksi empirisenä osana on käsitelty Kainuun maistraatin nimenmuutoshakemuksen päätöksiä esimerkkitapauksina. Päätökset avaavat tekstiä paremmin ja niiden luotettavuustaso on muita käytössä olevia lähteitä nykyaikaisempi. Päätöksien perusteella näkee myös, millä perusteella nimilautakunta on puoltanut tai ei ole puoltanut haettua sukunimeä. Kun maistraattiin saapuu uusi hakemus, on jokainen hakemus kuitenkin omanlaisensa ja jokaisella hakijalla on omat taustansa ja tarinansa siitä, miksi hänen tulisi saada haluamansa sukunimi. Näin ollen on kuitenkin mahdotonta tehdä täysin kattavaa selvitystä siitä, missä tapauksissa sukunimen tulee saamaan ja missä ei.

Toivon että opinnäytetyöstäni on hyötyä ainakin Kainuun maistraatin uusien työntekijöiden ja työharjoittelijoiden perehdyttämisessä.

LÄHTEET

Edita 2011. Saatavilla: <http://www.virallinenlehti.fi/fi/esittely/index.html> (Luettu 15.2.2011).

HE 21 / 1993. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi nimilain muuttamisesta. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1993/19930021?search%5Bpika%5D=sukunimi&search%5Btype%5D=pika> (Luettu 13.3.2011).

Kainuun maistraatti. 2009. Kainuun maistraatin perehdyttämisopas.

Kangas, U. 1991. Ihmisen nimi. Lakimiesliiton kustannus, Helsinki.

Kangas, U. 1998. Suomen nimioikeus. Lakimiesliiton Kustannus, Helsinki.

Ketomäki, J. 2011. Puhelin keskustelu.

Lakialoite 33. 2009: Laki nimilain 2 §:n muuttamisesta eduskunnalle. Saatavilla: http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/la_33_2009_p.shtml (Luettu 16.2.2011).

Lastensuojelulaki 417/2007. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2007/20070417> (Luettu 22.3.2011).

Maistraatti 2011. Saatavilla: <http://www.maistraatti.fi/> (Luettu 14.3.2011).

Nimiasetus 8.2.1991/254. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1991/19910254> (Luettu 17.2.2011).

Nimilaki 9.8.1985/694. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1985/19850694> (Luettu 17.2.2011).

Oikeusministeriö 2009. Nimilautakunta. Saatavilla: <http://www.om.fi/Etusivu/Ministerio/Neuvottelujalautakunnat/Nimilautakunta> (Luettu 15.2.2011).

Oikeusministeriö. 1989. Määräykset vieraan valtion lainsäädännön ja nimikäytännön huomioon ottamisesta nimilakia sovellettaessa. Valtion painatuskeskus, Helsinki.

Oikeusministeriö 2007. Puolison sukunimi ja lapsen sukunimi. Miktor paino.

Seta 2009. Seksuaalinen tasavertaisuus. Perheen sisäinen adoptio. Saatavilla: <http://www.seta.fi/index.php?k=16908> (Luettu 3.4.2011).

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2003. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2003:10. Lapset ja rekisteröity parisuhde: Rekisteröityihin parisuhteisiin liittyviä erityiskysymyksiä selvittäneen toimikunnan mietintö. Helsinki. Saatavilla: <http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/rekparisuhde/rekparisuhde.pdf> (Luettu 28.3.2011).

VIRALLISEN LEHDEN (113/1.10.2010) SISÄLLYSLUETTELO:

Asiakirjan kuolettaminen 35

Muut 35

EDUSKUNNAN VIIKKO 71

Haasteet ja kutsut 3

Avioero 3

Elatusapu ja lapsen huolto 10

Huoneenvuokra-asiat 15

Muut 25

Velkomisasiat 16

Konkurssiasiakset 27

Muut 27

Kuolleeksi julistamisasiat 28

Haaste 28

Lainhuudatus 29

Muut kuulutukset 30

Sukunimen muutokset 31 (Edita 2011.)

